

Codi: 104695

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

Curs: PRIMER

Semestre: PRIMER

Equip docent: Jordi Encinas, Pamela Martinez, Raimond Vayreda i Montse Vendrell

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 105h

Hores autònomes: 45h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

L'anàlisi de les formes, del subjecte i de l'entorn a través del dibuix i de la construcció volumètrica. La representació com a vehicle del pensament, de l'expressió, de l'acció projectiva i de la comunicació. Estudi dels elements morfològics, expressius i significatius que configuren l'expressió gràfica. Coneixement i experimentació amb les eines, les tècniques i els procediments; els materials i els suports, clàssics i contemporanis.

Assignatures de la matèria:

ANÀLISI I REPRESENTACIÓ

ESTRUCTURA I REPRESENTACIÓ

COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

ANÀLISI I REPRESENTACIÓ

En aquest primer semestre ens centrarem en el vessant receptiu del dibuix. Com descobridors, entendrem el dibuix com una mirada experimental que aprofundeix en la comprensió de l'entorn a través de seva representació. Partirem de l'estudi estructural de l'espai pla i del volumètric per endinsar-nos en l'anàlisi i l'estudi d'elements naturals i artificials (Objectes, Espais, Persones ...) de la representació. Copsar, comprendre, percebre, apercebre's en les diferents maneres de representar. El dibuix com a representació i presentació ens confirma que és un fet, a saber que segons representem la mirada es transforma, la percepció s'afina i es sensibilitza per observar més enllà del que es veu a simple vista, i abstreu, sintetitza, relaciona i comprèn. Percep, sent i pensa. Practicarem un dibuix d'esbós, de croquis descriptiu i analític a partir de models del natural i models de la representació.

OBJECTIUS

Conèixer les formes de representació del pla, del volum i de l'espai.

Conèixer i practicar les estructures compositives de la imatge plana i del llenguatge visual.

Comprendre i connectar la relació del gest amb la grafia corresponent.

Integrar el croquis com un dibuix ràpid i sintètic com a mitjà per integrar la interrelació dels elements i l'espai.

Saber sintetitzar i relacionar elements del natural amb formes geomètriques simple (Cub, con, cilindre, esfera...)

Haver integrat que no podem dibuixar el que no entenem.

Incloure el dibuix com una eina tant per a percebre, com per sentir i pensar.

Haver assolit i experimentat que el dibuix és un sistema simbòlic universal com ho son el llenguatge i las matemàtiques.

Aprendre com el dibuix facilita la concentració, afina la mirada aprofundint en la percepció.

Adonar-se que el dibuix és font de l'imaginari, concep i inventa.

Saber analitzar tants els elements del natural com representacions històriques de la imatge (diferents estils, diferents cultures)

Adonar-se que la diversitat de formes de representar del conjunt dels companys és una font d'aprenentatge fonamental. Que la riquesa està en aquesta diversitat i que s'aprèn molt d'aquestes diferències.

Copsar que les formes i "estils" (maneres) de representar descobreixen mons diferents i que aquestes mirades es reflecteixen en les maneres de representar.

COMPETÈNCIES

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- E07. Aplicar les tècniques i les tecnologies adequades en funció del treball que es realitza en el camp de les arts i/o els dissenys.
- E09. Aplicar tant el vocabulari específic com els llenguatges expressius i comunicatius implicats en la recerca pròpia.
- E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.
- E13. Organitzar de forma coherent l'ús de mitjans d'expressió gràfica i sistemes de representació bidimensional i tridimensional.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

- T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.
- T02. Tractar la informació de forma responsable, compromesa i honesta.
- T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context.

RESULTATS D'APRENENTATGE

- RA1 (E04.1). Observar analíticament l'entorn amb la finalitat d'entendre'l i interpretar-lo gràficament.
- RA2 (E04.2). Emprar diferents recursos de representació analítica com a eina d'observació de l'entorn.
- RA3 (E04.3). Analitzar gràficament els elements que caracteritzen i singularitzen les formes bidimensionals i tridimensionals del context.
- RA4 (E04.4). Representar gràficament elements a partir de l'anàlisi i l'observació.
- RA5 (E04.5). Assimilar i interpretar la documentació gràfica recollida per generar noves formes.
- RA6 (E07.1). Diferenciar i usar les eines gràfiques que faciliten l'exercici d'observació, anàlisi i comprensió de formes bidimensionals i tridimensionals.
- RA7 (E07.2). Aplicar la tècnica de representació gràfica adequada a l'entorn que s'analitza.
- RA8 (E09.1). Utilitzar recursos conceptuals, formals i procedimentals per difondre gràficament una recerca.
- RA9 (E12.1). Incorporar al seu procés de treball tècniques de visualització (o formalització) de conceptes abstractes.
- RA10 (E13.1). Reconèixer i relacionar diferents mitjans d'expressió gràfica adequats per comprendre i representar les formes bidimensionals i tridimensionals.

RESULTATS D'APRENENTATGE TRANSVERSALS

- T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.
- T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.
- T02.1. Reconèixer l'ús, límits i diferents aplicacions de dades i documents.
- T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat.

CONTINGUTS

S'establirà una relació en paral·lel entre el treball del natural i la seva relació amb els diferents models culturals de la representació.

- 1- Eines i estratègies pel desenvolupament de la capacitat d'observació i d'anàlisi.
- 2- La síntesi i l'abstracció del dibuix aplicat a diferents objectius.
- 3- La relació entre la representació i la percepció, veiem el món com el representem.
- 4- La relació del gest i la intenció amb la qualitat expressiva (percebre, sentir i pensar).
- 5- Croquis, geometria i estructura a ma alçada d'objectes i espais. Recursos gràfics de la línia i el clarobscur.
- 6- Espai atmosfèric, llum i color. Espai lineal, perspectiva cònica.
- 7- La figura humana com a referent en la representació de l'espai i com a subjecte artístic.
- 8- Continguts transversals: organització del treball autònom, concentració i eficàcia metodològica, valoració del procés de treball, interacció d'aprenentatge amb les companyes d'estudi.

METODOLOGIA

Les sessions es divideixen en dues dinàmiques de treball amb l'objectiu concret d'establir una relació permanent i activa entre els dos àmbits (natural/cultural)

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

El treball paral·lel entre l'estudi del natural i el de la representació es combina amb una crítica i autocrítica conjunta, col·lectiva i participativa que es realitzarà al final de cada proposta. Entenem que és de primordial interès que els/les alumnes reflexionin sobre el propi treball i l'exposin davant de la crítica dels companys. Considerem que l'acceptació d'arguments crítics per part de tots és una bona actitud i experiència per a l'aprenentatge.

Començarem cada sessió treballant a partir del natural, des de una perspectiva àmplia utilitzant el croquis, la geometrització, la síntesi de llum i color, l'estudi del ritme... per entendre i ordenar l'espai i els elements que els configuren. Continuarem ampliant l'anàlisi amb models culturals, és a dir amb estudis dibuixats de representacions d'altres èpoques històriques, així com de diferents cultures.

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (5%), supervisades (50%) i autònomes (30%). Per altra banda, el conjunt d'activitats d'avaluació amb un 15% dels crèdits agafa una importància que va més enllà de les qualificacions. Entenem doncs que l'avaluació és una activitat formativa més, reforçant el caràcter d'avaluació contínua de l'assignatura, intercalant-se al llarg del curs entre les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 7,5h (5%)

Hores activitats supervisades: 75h (50%)

Hores aprenentatge autònom: 45h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 22,5h (15%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne. Seguiment i tutoria dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Activitat d'avaluació:

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis y resultats parcials o finals.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la ½ ponderada dels treballs, sinó que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada proposta s'especificarà al seu inici.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació contínua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (50%)

Avaluació contínua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (40%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives i proves d'avaluació. (10%)

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ I CRITERIS D'AVALUACIÓ PARCIALS

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Observació i anàlisi gràfic 35%

(*Capacitat gràfica d'abstreure i representar les formes del natural.*)

Utilització dels recursos conceptuals 20%

(*Utilització dels conceptes teòrics del llenguatge visual en la pràctica del dibuix.*)

Aplicació d'eines, recursos tècnics i procediments adequats 20%

(*Correcta utilització dels materials, tècniques i suports.*)

Experimentació amb diferents mitjans d'expressió gràfica 10%

(*Autonomia en l'experimentació i la recerca gràfica.*)

Implicació, participació i debat. 10%

(*Capacitat crítica i autocrítica.*)

SISTEMA DE REAVALUACIÓ

La possibilitat d'accedir a la reavaluació es farà durant la última setmana lectiva en funció dels següents criteris:

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.
2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.
3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 80% de les hores lectives presencials.

BIBLIOGRAFIA

BERGER, John. *Sobre el dibujo*. Barcelona: Gustavo Gili. 2011.

CARERI, Francesco. *Wallscapes. El andar como práctica estética*. Editorial Gustavo Gili, S.L. Barcelona, 2013.

CAGE, John. *Color i cultura*. Madrid: Ediciones Siruela. 1993. 336 p.

GARCÉS, MARINA, *La honestidad con lo real*, en DE LOS ÁNGELES, ÁLVARO (ed.), *El arte en cuestión*. València: Sala Parpalló 2011.

GHYKA, Matila C. *Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes*. Buenos Aires: Editorial Poseidon. 1953.

GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.). *Las lecciones del dibujo*. Madrid: Ediciones Cátedra. 1995.

GÓMEZ MOLINA, Juan José (Coord.). *Estrategias del dibujo en el arte contemporáneo*. Madrid: Ediciones Cátedra. 2006.

HOPTAM, Laura J. *Drawing now: eight propositions*. New York: Museum of Modern Art, MOMA. 2002.

PEREJAUME. *L'obra i la por*. Galaxia Gutenberg, S.L.; Edición: 1 (1 de octubre de 2007)

MICKLEWRIGHT, Keith. *Dibujo. Perfeccionar el lenguaje de la expresión visual*. Barcelona: Arte Blume, S.L. 2006.

OCAMPO, Estela. *Apolo y la máscara: La estética occidental frente a las prácticas artísticas de otras culturas*. Barcelona: Icaria Editorial. 1984.

PALLASMAA, Juhani. *La mano que piensa*. Barcelona: Gustavo Gili. 2012.